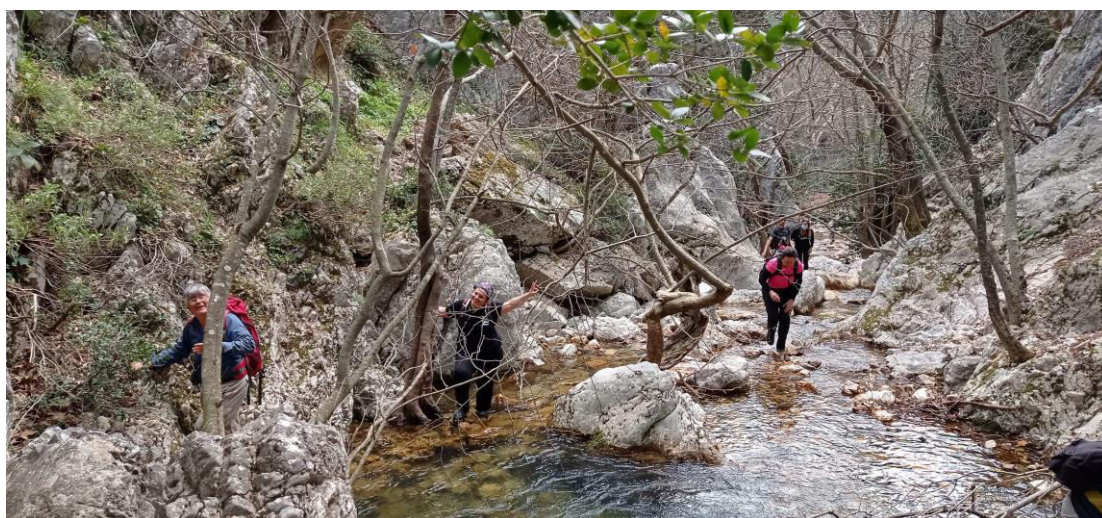

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΛΟΓΩ COVID19 ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ

Όλοι μας γνωρίσαμε την επίδραση του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας στις κοινωνικές και άλλες δραστηριότητες. Ο Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. ήταν αδύνατο να μην επηρεαστεί επίσης. Ήδη αυτό φάνηκε από την αναβολή που αναγκαστικά έγινε στην εκδρομή στο όρος Παναιτωλικό για τις 14-15 Μαρτίου 2020 όπου προγραμματιζόταν και η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας για το 2020.

Ιδιωτικές εκδρομές υπό τύπων διερευνητικών εξορμήσεων γίνονταν κατά καιρούς από μέλη του Συλλόγου, ατομικά, γεγονός που καταδείκνυε την επιθυμία και το δυναμισμό των φοιτητών μας και άλλων μελών της κοινότητας να μην αποκοπούν από την επαφή με τη φύση. Έτσι ως παράδειγμα, μία εντελώς ιδιωτική

εκδρομή από ελάχιστα μέλη του Συλλόγου πραγματοποιήθηκε στις 11 Απριλίου 2021 στο φαράγγι του Κελάδωνα ποταμού ως μέρος μεγάλης πορείας που άρχισε από τη θέση Παλιοχώρι της Πάρνηθας και που περιελάμβανε τις πηγές Βιλιάνη, Ρουμάνι, το ερημοκκλήσι της Αγίας Παρασκευής, την καλύβα του Καλόγηρου, την πηγή Κρόνιζα, την Γκούρα -τη μεγαλύτερη πηγή της Πάρνηθας- και πάλι το Παλιοχώρι μέσω του διάσελου του Πανός. Το πλέον όμως ενδιαφέρον κομμάτι της διαδρομής αυτής ήταν εκείνο της κατάβασης στον Κελάδωνα με τη βοήθεια σχοινιού, την επίσκεψη στο σπήλαιο του Πανός και τελικά την ανάβαση στον Κελάδωνα, που την εποχή αυτή είναι αρκετά δύσκολο να το προσπελάσει κανείς λόγω των άφθονων νερών. Και πράγματι οι εικόνες που αντικρίζει κάποιος σε μια τέτοια διαδρομή, μικροί καταρράκτες, μικρές και μεγάλες βάθρες, λιμνούλες και η τελική προσπάθεια εξόδου από τον ποταμό, με πέρασμα μέσα από καταρράκτη, είναι κάτι που μένει αξέχαστο. Συνολική διάρκεια της διαδρομής: 8 ώρες.

Άλλη ενδιαφέρουσα, ιδιωτική πάντα (με Ι.Χ.) εκδρομή είναι εκείνη στα Άγραφα (πέραςμα της Άπατης), τον Σεπτέμβριο 2020, η περιγραφή της οποίας έχει αναρτηθεί στον ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου μας.

Αλλά και δύο ακόμη πολύ ενδιαφέρουσες εκδρομές έγιναν ιδιωτικά στην περίοδο των απαγορεύσεων. Η μία αφορούσε την Κεντρική Ροδόπη (21-24.8.2021) και η άλλη πάλι τα Άγραφα (13-17.9.2021). Στην Κεντρική Ροδόπη

είχαμε την ευκαιρία, αφού περάσαμε την περιοχή Αχλάδι όπου και η πρώτη διανυκτέρευση στην παραλία, απέναντι από το βόρειο άκρο της Εύβοιας, με τρία τζιπ να εκτελέσουμε τη διαδρομή Δράμα, Βώλακας, Πηγές, Δάσος Σημύδας (το μοναδικό στην Ελλάδα), διανυκτέρευση στο παλιό εργοτάξιο της Παναγιάς (1.450μ.), όπου βιώσαμε την εμπειρία στιγμών βουκολικής ζωής κτηνοτρόφων βοοειδών ελεύθερης βόσκησης, στη συνέχεια μέσω του Βαθυρέματος, παραποτάμου του Νέστου, επίσκεψη σε γραφικό, χαμένο στο πράσινο, τοξωτό πέτρινο γεφύρι και την μέσω του χωριού Καλύκαρπο και Σκαλωτή, επίσκεψη στο δασικό χωριό της Ελατιάς. Εκεί χάσαμε την ευκαιρία παρακολούθησης στα περίφημα καλύβια του Κούτρα του ετήσιου ανταμώματος των Σαρακατσάνων (υπάρχει συμμετοχή παλιών Σαρακατσάνων και από την Βουλγαρία). Το πλέον ενδιαφέρον της διαδρομής αυτής όμως υπήρξε η ανακάλυψη, μέσω του ρέματος Μπλίσκι, των Ελληνοβουλγαρικών συνόρων, κάτι που έγινε μετά από μεγάλη προσπάθεια (μονοπάτια δεν υπάρχουν) και η αναγκαστική πορεία

μέσω πεσμένων, τεράστιων κορμών ερυθρελάτης που κάθε φορά έπρεπε να παραμεριστούν από τους πιο ισχυρούς της πορείας, Γιώργο Ντουριέ και Νικόλα

Αγαλόπουλο. Το μέρος πράγματι παρθένο, ανέγγιχτο, τεράστιες φωλιές, πραγματικοί λοφίσκοι μυρμηγκιών, η παρουσία ελεύθερων άγριων αλόγων και η ευκαιρία που μας δόθηκε να γευτούμε σμέουρα, αγριοφράουλες και μύρτιλα μένει αλησμόνητη. Διανυκτέρευση, η τρίτη στη σειρά, στην μοναδική τοποθεσία Στραβόρεμα απ' όπου η πορεία συνεχίστηκε το πρωί της άλλης ημέρας σε πραγματικά κατεστραμμένο, αφρόντιστο χωματόδρομο, μέσα από περίφημα δάση ερυθρελάτης. Η ευκαιρία του να δούμε μπροστά μας ένα πανέμορφο αρκουδάκι ήταν όντως αναπάντεχα συναρπαστική. Η βλάβη του ενός αυτοκινήτου διέκοψε την συνέχιση της εκδρομής που προγραμματιζόταν για την περιοχή του Φρακτού, Βραχόκηπου, Βιλαώρας και Φαρασινού ρέματος.

Στα Άγραφα είχαμε την ευκαιρία να κινηθούμε μέσω του χωριού Ανθηρού στον θερινό οικισμό των κτηνοτρόφων στα Καμάρια, οροπέδιο μεταξύ των κορυφών Σβόν, Πλί, Φιδόσκαλα, Προσηλιάκο, Κόψη και Νιάλα. Την κορυφή Σβόν (2.040μ)

ανεβήκαμε την ίδια ημέρα, απ' όπου η θέα στα Δυτικά, Ανατολικά και Βόρεια Άγραφα είναι απρόσκοπτη. Την άλλη ημέρα μέσω των χωριών Άγραφα και Επινιανά ακολουθήσαμε την πορεία πάνω από το Ασπρόρεμα, παραπόταμο του Αγραφιώτη ποταμού, όμως μια κατακρήμνιση στο εντυπωσιακά λαξευμένο σε βράχο μονοπάτι μας εμπόδισε από το να συνεχίσουμε έως το εγκαταλελειμμένο χωριό Ασπρόρεμα. Αξέχαστα θα μείνουν τα δημοτικά τραγούδια που ο φίλος του Συλλόγου μας Γιάννης Μπακάλης είπε στο καφενείο-εστιατόριο του χωριού Επινιανά όπου και πράγματι σχεδόν όλο το χωριό κατέφθασε για να ακούσει. Η επιστροφή έγινε μέσω Προυσσού, Λαμπιρίου, Δρυμώνα και Ναυπάκτου.

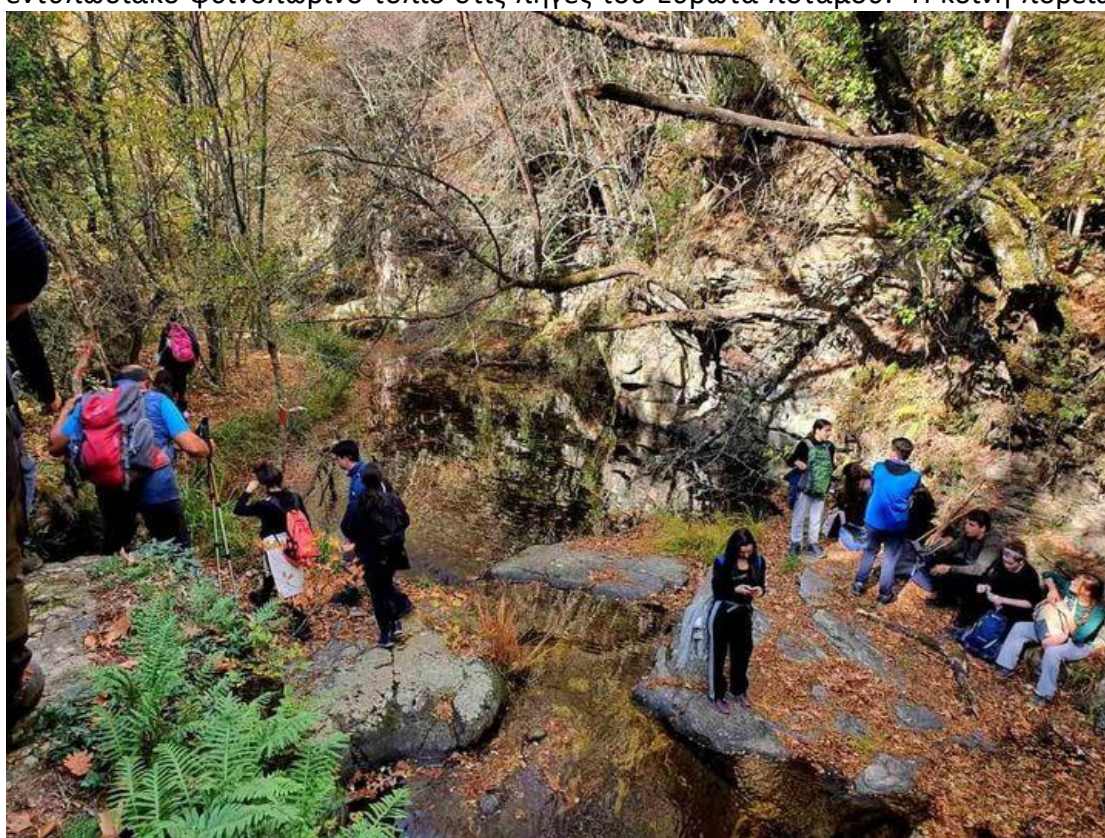
Ατομικές εκδρομές έγιναν και άλλες από μέλη του Συλλόγου όπως για παράδειγμα από τους Νικόλα Αγαλόπουλο, Στέλιο Φλωράκη και Νικόλα

Δημητρακόπουλο στα Βόρεια Άγραφα (κορυφή Καράβα, η υψηλότερη κορυφή των Αγράφων με υψόμετρο 2.184μ), στην Βάλια Κάλντα, στο φαράγγι Δημοσάρη του όρους Όχη στην ορεινή Καρυστία, στη λίμνη Δόξα και την κορυφή Τριανταφυλλιά του Χελμού (2.109μ) και αλλού.

Από τη στιγμή που η απαγόρευση των εκδρομών ήρθε από το Υπουργείο Παιδείας και με τη σύμφωνη γνώμη των Πρυτανικών Αρχών είχαμε την ευκαιρία να πραγματοποιήσουμε πέντε εκδρομές ως εξής:

Στις 13.11.21 στην Βλαχοκερασιά Αρκαδίας, στις 27.11.21 στα Κοτύλαια όρη Εύβοιας, στις 15.1.22 στην Οίτη, στις 26.2.22 στην Πάρνηθα και στις 12-13.3.22 στο Παναϊτωλικό όρος.

Στην Βλαχοκερασιά έγινε κοινή εκδήλωση με τον Ορειβατικό Σύλλογο της ΕΥΔΑΠ, ήταν η δεύτερη φορά που ως Σύλλογος την επισκεφθήκαμε, και να δούμε ένα εντυπωσιακό φθινοπωρινό τοπίο στις πηγές του Ευρώτα ποταμού. Η κοινή πορεία

με τον ως άνω Σύλλογο και τον αρχηγό του Μήτσιο Τάσο και η γνωριμία με μερικά μέλη του Ορειβατικού Συλλόγου Σπάρτης αποτέλεσε μία ευκαιρία για τους φοιτητές μας να αποκτήσουν τη σχετική εμπειρία συνεργασίας με άλλους Συλλόγους στο ιστορικό τόπο της περιοχής Σκιρίτιδας.

Πληροφορίες για την πορεία και την περιοχή αυτή έχουν δοθεί από σχετικό

φυλλάδιο του Τ. Μήτσιου στην περιγραφή της εκδρομής, στην ιστοσελίδα του Γ.Π.Α.

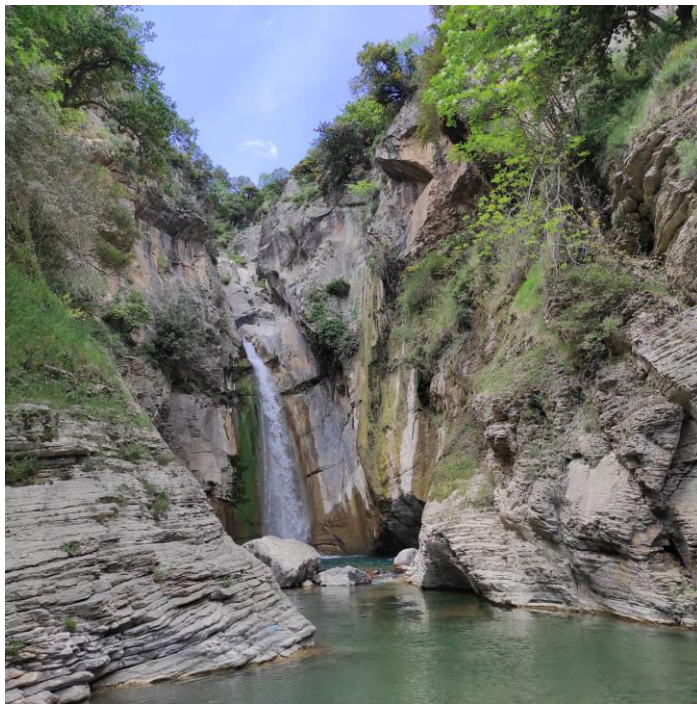
Η εκδρομή στα Κοτύλαια όρη ουσιαστικά έγινε για να γνωρίσουμε καλύτερα τον τόπο καθόσον την προηγούμενη φορά ο χιονιάς και οι δύσκολες συνθήκες που

αντιμετωπίσαμε δεν επέτρεψαν να ολοκληρωθεί η διαδρομή, η οποία είναι όντως εντυπωσιακή και για το γεγονός ότι από την κορυφή μπορεί κανείς να ατενίσει το απέραντο Αιγαίο.

Την Νότια Εύβοια, με πρωτοβουλία του φοιτητή μας Νώντα Καλογιάννη, ο οποίος ουσιαστικά μας έφερε σε επαφή με την περιοχή αυτή, επισκεφθήκαμε ιδιωτικά τους καταρράκτες στα Μανίκια, τον μύλο του Σαντά, τους Ανδρωνιάνους και το εκκλησάκι της Κρυφής Παναγιάς, ένα σαν σε μπαλκόνι σημείο-αετοφωλιά

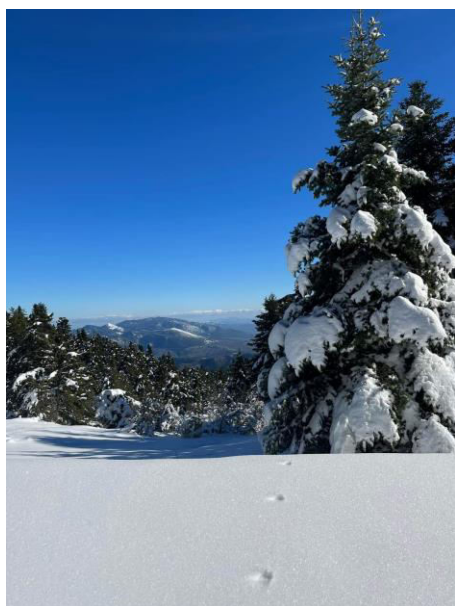

πάνω από το Αιγαίο. Γενικά η περιοχή αυτή συμπεριλαμβανομένου και του Ορταρίου (βλ. σχετική περιγραφή στην ιστοσελίδα) είναι όντως εντυπωσιακή και

δείχνει το μέτρο του ενδιαφέροντος τόσο του φοιτητή μας Νώντα όσο και άλλων κατοίκων της ευρύτερης περιοχής όπως του Γιώργου Ζουρμπούλη (Βαλιάνος) για την ανάδειξη και προστασία του μοναδικού και της εν πολλοίς άγνωστης αυτής περιοχής.

Η ημερήσια διαδρομή στην Οίτη έγινε στις 15.1.22 (είχε αναβληθεί λόγω της πυκνής χιονόπτωσης η αρχικά προγραμματισμένη εκδρομή για τις 18.12.21).

Απεδείχθη όμως ότι και η επιλογή της ημερομηνίας αυτής δεν ήταν η καλύτερη καθώς η ως άνω χιονόπτωση δεν επέτρεψε να φθάσουμε στον τελικό προορισμό που ήταν η Καταβόθρα. Παρόλα αυτά η πορεία από το χωριό Παύλιανη μέχρι το υψόμετρο 1.400 περίπου μέτρων, ανατολικά του Ξηροβουνίου, σε χιόνι που έφθανε έως το γόνατο και εμπόδιζε έτσι την βάδιση ήταν μια ευκαιρία να συνειδητοποιήσουμε τη δυσκολία του εγχειρήματος. Η εικόνα πάντως των έμφορτων με χιόνι δέντρων ελάτης και των υψωμάτων που ήμασταν αναγκασμένοι να περάσουμε ήταν κάτι πρωτόγνωρο για πολλούς. Ο εγκλωβισμός τον οποίο απρόσμενα βιώσαμε ήταν κάτι που έπρεπε κανείς να εκτιμήσει και να αντιμετωπίσει.

Στις 26.2.22 έγινε η κλασσική κι όντως ενδιαφέρουσα διαδρομή (ο Σύλλογος την έχει κάνει άλλες δύο φορές) από τη θέση Μόλα στο καταπράσινο, γεμάτο νερά μικρό οροπέδιο του Λημικού -που παρατηρήσαμε αρχαίο πηγάδι πλημμυρισμένο με πόσιμο νερό, την αρχαία φρυκτωρία στο κοντινό ύψωμα, κτίσμα της κλασσικής

εποχής και το ερημοκκλήσι του Αγίου Γεωργίου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως καταφύγιο σε ώρα ανάγκης- στο ξέφωτο Πύρεζα και μέσω παρθένου πευκοδάσους συνάντηση με το οροπέδιο Σαλονίκη -όπου και συναντούμε πάλι αρχαίο πηγάδι σε συνέχεια άλλων δύο που παρατηρήσαμε προηγουμένως στην θέση Πύρεζα- απ' όπου με ανηφορική πορεία φθάνουμε στη θέση Μόλα. Συνολική διάρκεια διαδρομής 8 ώρες με παρατήρηση της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής. Η σπανιότητα εύρεσης του ελαφιού (*Cervus elaphus*) και του αγριογούρουνου (*Sus*

scrofa) συνδυαζόμενη με την ύπαρξη άφθονων ιχνών και περιττωμάτων λύκου (*Canis lupus*) είναι ένδειξη της δραματικής επίδρασης που το σαρκοφάγο αυτό έχει στην πανίδα του βουνού και καταδεικνύει την αναγκαιότητα διαχείρισης της κατάστασης η οποία έχει πλέον γίνει προβληματική, γεγονός που διαπιστώσαμε για μια ακόμη φορά και στην διαδρομή μας στο Παναιτωλικό όρος. Ευχάριστη έκπληξη ήταν η συμμετοχή για πρώτη φορά σε εκδρομή του Συλλόγου της Επίκουρου Καθηγήτριας Παναγιώτας Κουτσούλη, όπως και μερικών άλλων παλιών αποφοίτων του Γ.Π.Α.

Στο πανέμορφο καταφύγιο του Παναιτωλικού για μια ακόμη φορά κόψαμε την πρωτοχρονιάτικη πίτα του Συλλόγου με τη μέριμνα παρασκευής της από τον πάντα

πρόθυμο φοιτητή μας Ανδρέα Ρούσσο. Είναι η πρώτη φορά στην εκδρομή αυτή που λόγω της τόσο μεγάλης επιθυμίας για συμμετοχή αποφασίστηκε η μίσθωση και δεύτερου λεωφορείου κάτι που διστάζαμε να κάνουμε σε πολλές άλλες περιπτώσεις. Αξίζει να σημειωθεί και είναι ευχάριστο να βλέπουμε απόφοιτους γεωπόνους από πολλά μέρη της Ελλάδας να θέλουν να συμμετέχουν στις εκδρομές και να νιώσουν ξανά την ατμόσφαιρα του Συλλόγου όπως για παράδειγμα η Φωτεινή Λεωνίδου, η Ελευθερία Καραμούντζου και η Κατερίνα Θεοδωρή.

Η συνεργασία με τον ΕΟΣ Αγρινίου, αλλά και με τον Σεραφείμ, το μοναδικό κτηνοτρόφο-εστιάτορα στο παρακείμενο χωριό Περιστέρι ήταν ιδιαίτερη. Τα πλούσια εδέσματα του ως άνω κτηνοτρόφου και η διασκέδαση δίπλα στο τζάκι του καταφυγίου άφησαν τις καλύτερες εντυπώσεις. Τις ίδεις υπέροχες εντυπώσεις άφησε η κατάλευκη κορυφή Κόκα (1.690μ) στην οποία ανεβήκαμε, αλλά και το

ήρεμο τοπίο της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου με τις πελάδες (ιδιόμορφα σπίτια στηριγμένα σε πασσάλους στη λιμνοθάλασσα), τα γριβάδια (φυσικά ιχθυοτροφεία) και η παρατήρηση εκατοντάδων υδρόβιων πτηνών (τσικνιάδες, κορμοράνοι, φαλαρίδες, φλαμίγκο, βαλτόπαπιες, αλκυόνες κ.ά.) που χαρακτηρίζουν το πλούσιο υδάτινο οικοσύστημα της περιοχής.

Η λίμνη Τριχωνίδα, η Λυσιμαχία, ο ποταμός Ερημίτσα –ο μοναδικός ποταμός στην Ελλάδα που πηγάζει από βουνό (Παναιτωλικό) και εκβάλλει σε λίμνη (Λυσιμαχία)- ο κάμπος του Αγρινίου και τα γύρω κοντινά ή πιο μακρινά βουνά, ο Αράκυθος ακριβώς νότια της Τριχωνίδας, τα Ακαρνανικά όρη, τα όρη Βάλτου, τα όρη της Ναυπακτίας, το Παναχαϊκό, τα Βαρδούσια, τα Άγραφα, ο Ερύμανθος, μαζί με τις πάλλευκες κοντινές κορυφές του πολυδαίδαλου ορεινού συγκροτήματος του Παναιτωλικού, Ξάνθη, Γκιόρλα, Κυρά-Βγένα, Κούτουπας, Κατελάνος, εικόνα πράγματι αλπική, αναμφίβολα θα μείνει αξέχαστη από όλους μας. Η περιγραφή

του Παναιτωλικού όρους από προηγούμενες επισκέψεις σίγουρα συμπληρώνεται με την πρόσφατη παρουσία μας εκεί, γεγονός που δείχνει πως το βουνό δίνει πάντα ανεπανάληπτες και διαφορετικές κάθε φορά εικόνες και αναμνήσεις.

Επιμέλεια κειμένου
Νικόλαος Γ. Εμμανουήλ, Ομότιμος Καθηγητής
Ελένη Ν. Πάνου, Ε.ΔΙ.Π.

Φωτογραφίες: Αγαλόπουλος Νικόλας, Αγγελιουδάκης Θοδωρής, Αραπάκης Νίκος, Αρώνη Ολυμπία, Βάτσα Χαρά, Δανίκα Δανάη, Ιωάννου Ιωάννα, Καλογεροπούλου Κωνσταντίνα, Καλογιάννης Νώντας, Καμούτσης Παύλος, Κάντζας Χρήστος, Κεμενίδης Αχιλλέας, Κουτσολιάκος Παναγιώτης, Κυριάκου Χρήστος, Κλεφτάκης Ιωάννης, Κούτση Δάφνη, Λεωνίδου Φωτεινή, Μαγκλάρα Αναστασία, Μαζαράκη Δήμητρα, Μοσχούλη Παρασκευή, Μπάνος Περσεάς, Νομικού Χριστίνα, Οργανοπούλου Έλλη, Πανοπούλου Χριστίνα, Πάνου Ελένη, Πατσαούρας Παναγιώτης, Περβολιανάκης Δημήτρης, Πιτέρκας Αναστάσης, Πολυμίλης Κωνσταντίνος, Ραφτοπούλου Μαρία, Σκορδά Μαρία, Στούμπου Παναγιώτα, Φλωράκης Στέλιος, Χατζημαρινάκη Χριστίνα.